

**Спеціалізованій вченій раді ДФ 055.26.073
Державного торговельно-економічного
університету
(02156, м. Київ, вул. Кіото, 19)**

РЕЦЕНЗІЯ

**на дисертаційну роботу Ніжейка Костянтина Аркадійовича
на тему: «Міжнародні стратегічні альянси в ІТ-сфері» подана на здобуття
наукового ступеня доктора філософії
за спеціальністю 292 – Міжнародні економічні відносини
кандидата економічних наук, доцента Саркісян Лариси Геворгівни**

Актуальність теми та загальна характеристика роботи.

Мережевий характер сучасних глобальних економічних процесів має суттєвий вплив на підходи у розбудові партнерських відносин між економічними агентами різних рівнів. Своєю чергою, структурні трансформації в економічних системах відображаються на управлінських рішеннях щодо підвищення ефективності процесів взаємодії між учасниками вибудованих партнерств. Міжнародний стратегічний альянс є одним із інструментів для формування партнерств в сучасних міжнародних економічних відносинах, який може абсорбувати поточні управлінські та структурні виклики та сприяти підвищенню конкурентних позицій компаній-партнерів. В умовах стрімкого розвитку інформаційно-комунікаційних технологій, охоплення процесами цифровізації більшості сфер у соціальних та економічних процесах, кількість міжнародних стратегічних альянсів в ІТ сфері

суттєво зростає.

Міжнародні стратегічні альянси є багатовимірними та багатоаспектними формами партнерств, які можуть містити у своїй формі та реалізації суттєві відмінності в залежності від впливу груп зовнішніх та внутрішніх факторів. Проте, можливість їхньої реалізації в умовах Четвертої промислової революції із залученням технологічних компаній суттєво підвищує життєздатність та конкурентоспроможність такої форми співпраці. Тривала практика формування партнерств у різних секторах світової економіки, міжнародний та національний досвіди у формуванні альянсів в ІТ-сфері дозволили розбудувати необхідну базу для подальших кроків, внаслідок чого набуває особливої актуальності доцільність дослідження теоретико-методичних засад та практичних рекомендацій щодо формування та функціонування міжнародних стратегічних альянсів в ІТ-сфері. Таким чином, актуальність дисертаційного дослідження Ніжейка Костянтина Аркадійовича на тему «Міжнародні стратегічні альянси в ІТ-сфері» не викликає сумнівів, має важливе теоретичне та практичне значення.

Вивчення дисертаційної роботи дозволяє констатувати достатній теоретичний й практичний рівень роботи, достовірність й обґрунтованість отриманих автором результатів. Ознайомлення з дисертацією дозволяє зробити висновок, що отримані наукові положення, висновки й рекомендації, які автор виносить на захист, підтверджені результатами комплексного аналізу закордонної та національної наукової та аналітичної літератури з питань дослідження ролі партнерств в економічному розвитку, особливостей міжфірмової взаємодії, міжнародних стратегічних альянсів в ІТ-сфері.

Зв'язок програми з науковими програмами, планами, темами.

Актуальність теми підтверджується зв'язком дослідження в рамках науково-дослідницької тем Державного торговельно-економічного університету:

— "Геопросторова диверсифікація зовнішньої торгівлі України" (номер

державної реєстрації 0120U04719), у рамках якої автор запропонував комплексний науково-методичний підхід щодо визначення результативності функціонування міжнародних стратегічних альянсів в країнах світу, обґрунтував напрями підвищення результативності діяльності українських ІТ-компаній на світовому ринку послуг;

— «Цифрова трансформація торговельно-економічної та туристичної систем України» (номер державної реєстрації 0121U112231), у рамках якої автор, в тому числі, удосконалив класифікацію форм цифрової трансформації торговельно-економічної системи України за рахунок виокремлення міжнародних стратегічних альянсів в ІТ-сфері як механізму ефективної співпраці.

Новизна основних наукових положень, висновків, проведених наукових досліджень та одержаних результатів.

У дисертаційній роботі Ніжейка Костянтина Аркадійовича набув подальшого розвитку концептуальний підхід до формування перспективних напрямів функціонування та розвитку міжнародних стратегічних альянсів через структурування ключових факторів їх походження, які на відміну від існуючих сформовані на узагальненні ключових аспектів базових теорій інтернаціоналізації, що дозволяє одночасно забезпечити зменшення трансакційних витрат; збільшення мережевої економії, швидкості та масштабованості. Також, були удосконалені: концептуальний підхід до формування перспективних напрямів функціонування та розвитку міжнародних стратегічних альянсів через структурування ключових факторів їх походження, які на відміну від існуючих сформовані на узагальненні ключових аспектів базових теорій інтернаціоналізації, що дозволяє одночасно забезпечити зменшення трансакційних витрат; збільшення мережевої економії, швидкості та масштабованості; науково-методичний підхід до інноваційного бізнес-модельовання функціонування міжгалузевих міжнародних стратегічних альянсів в ІТ-сфері у напрямку розвитку

співробітництва партнерів. Подальшого розвитку у дисертаційному дослідженні набули: концептуальні засади категоризації альянсів за рахунок обґрунтування доцільності виокремлення специфічної групи «екстремальні міжнародні стратегічні альянси»; сутність поняття «міжнародні стратегічні альянси в ІТ-сфері»; науково-методичний підхід до оцінювання результативності функціонування міжгалузевих міжнародних стратегічних альянсів в ІТ-сфері.

Практичне значення одержаних результатів.

Доцільно зазначити, що теоретичні положення та рекомендації мають цінність та доведені до практичного застосування в діяльності організацій.

А саме, в науковій та науково-технічній діяльності Центрального науково-дослідного інституту озброєння та військової техніки Збройних Сил України (Акт про впровадження від 23.06.2023) при впровадженні рекомендацій щодо забезпечення інформаційної безпеки; в діяльності ТОВ «ЗДОРОВ'Я 24» через обґрунтування створення міжнародного стратегічного альянсу разом з ТОВ «ХОРСТЕХ», а також австрійськими та чеськими партнерами, який базується на імплементації міжнародної інформаційно-аналітичної медичної системи відповідно до вимог Європейської асоціації громадського здоров'я (EUPHA) (довідка № 06/12 від 06.07.2023); в діяльності Асоціації «Український національний комітет Міжнародної торгової палати» (ICC Ukraine) запропоновано використовувати підхід до вимірювання ступеня відповідності наявних ресурсів бізнес-партнерів для співпраці в міжнародному стратегічному альянсі, за рахунок впровадження моніторингу та контролю на всіх етапах його функціонування (довідка № 0725 від 24.11.2023).

За темою дисертації автором опубліковано 13 наукових праць, з них 7 статей у наукових фахових виданнях України; 1 розділ в іноземній монографії (у співавторстві); 5 тез доповідей за матеріалами міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференцій. Публікації автора

відображають зміст проведеного дослідження.

Достовірність основних положень і висновків дисертації враховує значний досвід вітчизняних та закордонних вчених з висвітлення питань розвитку стратегічних альянсів в ІТ-сфері та формування стратегічних контурів міжфірмової взаємодії. Результати проведених досліджень свідчать, що мають бути створені науково обґрунтовані й виважені інструменти оцінювання результативності функціонування міжгалузевих стратегічних альянсів в ІТ-сфері.

Дисертантом застосовується сучасний науковий апарат, а також загальнонаукові та спеціальні методи, а саме: методи системного аналізу, історичний, системно-структурний, порівняльний, економіко-математичний.

Окремі дискусійні питання та зауваження:

Оцінюючи в цілому позитивно та визнаючи достатньо високий рівень розробки теоретичних положень та методичних підходів, практичних рекомендацій, обґрунтованість наукових висновків та пропозицій, доцільно вказати на деякі положення викликають дискусію:

1. В дисертаційній роботі набули подальшого розвитку концептуальні засади категоризації альянсів за рахунок обґрунтування доцільності виокремлення специфічної групи «екстремальні міжнародні стратегічні альянси» як стратегічних напрямів співпраці на засадах державно-приватного партнерства у високотехнологічній галузі з використанням знань, інформації, технологій, що створюються в сферах, які є критично важливими для національного суверенітету країни, та супроводжуються докорінним оновленням чинних організаційно-економічних, техніко-економічних, управлінських й інституційних форм співпраці під впливом впровадження інновацій (с. 19, с. 165). Було б доцільно навести більш детальні пояснення щодо критеріїв та інструментів оновлення чинних організаційно-економічних, техніко-економічних, управлінських й інституційних форм співпраці.

2. У роботі наведено перелік можливих ризиків та вигод від співпраці в

рамках стратегічного альянсу (табл. 1.4., с. 50). Визнаючи, що ключовими серед можливих ризиків є втрата конкурентної позиції, втрата стабільності та інші, слід зазначити, що запропонований набір потребує уточнення, адже, якщо ми говоримо про міжнародні стратегічні альянси, вплив культури та культурних відмінностей може бути суттєвим.

3. В 2.1. доцільно приділити більшу увагу аналітичному обґрунтуванню особливостей розвитку світового ІТ ринку та здійснити порівняльний аналіз аналіз цифрової торгівлі в умовах глобальної пандемії та повномасштабної збройної агресії рф на території України.

4. Віддаючи належне запропонованим підходам щодо формування міжнародних стратегічних альянсів в сільському господарстві на засадах використання переваг інформаційних технологій, слід зазначити, що інтерпретація потребує пояснень. Наприклад, автор стверджує, що МСА можуть виступати як органи стратегічного керівництва на національному або регіональному рівнях. Було б доцільно в такому випадку виокремити функції виконавчих органів влади та органів місцевого самоврядування та представників стратегічного альянсу. (с. 163-164)

Висловлені зауваження в цілому не впливають на загальну позитивну оцінку роботи Ніжейка Костянтина Аркадійовича. Опрацьована дисертаційна робота «Міжнародні стратегічні альянси в ІТ-сфері» є завершеною науковою роботою, у якій обґрунтовано та запропоновано методичні підходи щодо розвитку міжнародних стратегічних альянсів в ІТ-сфері.

Загальний висновок.

Дисертаційна робота Ніжейка Костянтина Аркадійовича на тему «Міжнародні стратегічні альянси в ІТ-сфері» є завершеною науковою роботою, в якій науково обґрунтовані теоретико-методичні засади та запропоновані практичні рекомендації щодо формування та функціонування міжнародних стратегічних альянсів в ІТ-сфері.

Дисертація на тему «Міжнародні стратегічні альянси в ІТ-сфері» відповідає Наказу Міністерства освіти і науки України «Про затвердження вимог до оформлення дисертації» та Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку присудження доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» від 12.01.2022 р. № 44, а її автор Ніжейко Костянтин Аркадійович заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 292 «Міжнародні економічні відносини».

Рецензент :

**доцент кафедри світової економіки
Державного торговельно-економічного
університету
кандидат економічних наук, доцент**

Лариса САРКІСЯН

Підпис Саркісян Л.
Начальник відділу кадрів Г. Шевченко